

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Tomáše Herce v právní věci žalobce: **T. S. N.**, zast. JUDr. Alešem Nytrou, advokátem se sídlem Přívozská 10, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 1. 2024, č. j. 62 Az 24/2023-63,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.
- III. Odměna a náhrada hotových výdajů ustanoveného zástupce žalobce JUDr. Aleše Nytry **se určuje** částkou 4 114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2023, č. j. OAM-469/LE-BA01-HA15-2023; tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl, že se stěžovateli mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

[2] Stěžovatel dne 14. 4. 2023 požádal o mezinárodní ochranu poté, co byl dne 6. 4. 2023 po nelegálním přejezdu kamionem do ČR kontrolován policií, která zjistila, že u sebe stěžovatel nemá cestovní doklad a nemá žádné pobytové oprávnění; následně byl stěžovatel zajištěn za účelem správního vyhoštění, které bylo stěžovateli uloženo dne 8. 4. 2023. Stěžovatel uvedl, že má ve Vietnamu manželku a syna a o mezinárodní ochranu žádá, aby mohl zajistit prostředky pro svou rodinu. V zemi původu má strach z lichvářů, od nichž si půjčil peníze na podnikání, které však zkrachovalo. Obává se únosu manželky a dítěte ze strany lichvářů. Vietnamské policii věc nenahlásil, neboť to byla podmínka dohodnutá s lichváři.

[3] Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí konstatoval, že stěžovatel žádá o mezinárodní ochranu z ekonomických důvodů, podáním žádosti o mezinárodní ochranu se stěžovatel snaží pouze legalizovat svůj pobyt na území ČR. Žalovaný z informací o zemi původu stěžovatele zjistil, že úvěry vybočující ze zákonných mezí považují vietnamské státní orgány za nežádoucí, stěžovatel měl podle výše sjednaného úroku možnost se bránit cestou občanského soudního řízení či trestního oznámení. Ve Vietnamu tedy je možnost se obrátit na státní orgány s žádostí o pomoc v případě uzavření smlouvy o úvěru s nepřiměřeně vysokými úroky. Stěžovatel se na státní orgány neobrátil a ani z ničeho nevyplývá, že by mu nebyly schopny či ochotny poskytnout ochranu.

[4] Stěžovatel brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou krajský soud neshledal důvodnou, pročez ji podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl. Podle názoru krajského soudu nebyly dány žádné důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Pokud se stěžovatel obával nebezpečí ze strany soukromé osoby, nemůže se úspěšně domáhat udělení mezinárodní ochrany, aniž by předtím vyčerpал prostředky vnitrostátní ochrany či aniž by bylo zřejmé, že by mu státní orgány země původu účinnou ochranu neposkytly.

[5] V kasační stížnosti stěžovatel uplatnil důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Stěžovatel je přesvědčen, že vyčerpал prostředky vnitrostátní ochrany v zemi původu nebyl povinen, neboť by mu účinnou ochranu nepřinesly. Vietnam není zcela fungující stát, dochází zde k porušování lidských práv, a nelze jej tak označovat za právní stát. Dojde-li ke stěžovatelově návratu do země původu, hrozí, že lichváři svým výhrůžkám dostojí.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně ji jako nedůvodnou zamítl. Ztotožnil se s názorem krajského soudu a v podrobnostech odkázal na napadený rozsudek i své rozhodnutí.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost proti rozhodnutí ve věci, ve které rozhodoval specializovaný samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[8] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech, v nichž o žalobě rozhodoval specializovaný samosoudce, přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny

pokračování

judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[9] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázku nutnosti vyčerpání prostředků ochrany před nestátními původci hrozby vážné újmy (resp. pronásledování) v zemi původu. Uvedená otázka ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nenaplnuje žádný z důvodů ad (1) až (4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázku, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, resp. byla řešena rozdílně či vyžadovala učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak krajský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které Nejvyšší správní soud neshledal důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Nejvyšší správní soud se otázkou nutnosti vyčerpání prostředků ochrany v zemi původu v případě hrozby pronásledování či vážné újmy ze strany nestátního subjektu (k možnosti nestátního subjektu být původcem pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu i vážné újmy ve smyslu § 14a téhož zákona srov. rozsudek NSS ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57) ve své judikatuře již zabýval. Obecně platí, že v případě pronásledování či hrozby vážné újmy ze strany nestátního subjektu je na žadateli o mezinárodní ochranu, aby v první řadě využil vnitrostátní prostředky ochrany. To však neplatí zcela bezvýjimečně. Pokud je zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny (např. proto, že vůbec neexistují) či ochotny (např. proto, že určitou skupinu ve společnosti systematicky odmítají chránit, ač ji samy neperzekuuji) poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou (pronásledováním) způsobenou nestátními subjekty, rovněž nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel. Břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu leží na straně žadatele (srov. zejména rozsudky NSS ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008-62, či ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70).

[12] V posuzované věci stěžovatel neunesl břemeno tvrzení – pouze ve zcela obecné rovině uvádí, že by mu uplatnění prostředků ochrany účinnou ochranu nepřineslo a že Vietnam není „zcela fungující stát“, aniž by jakkoliv specifikoval, na základě čeho se tak domnívá. Naproti tomu žalovaný vyšel při rozhodování z Informace OAMP (Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra) ze dne 14. 6. 2022 popisující bezpečnostní a politickou situaci ve Vietnamu a z Informace MZV ČR (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky) ze dne 28. 2. 2023 zaměřující se na půjčky, úvěry a lichvy ve Vietnamu, přičemž z těchto materiálů vyplývá, že státní orgány Vietnamu poskytují ochranu před lichváři, a to jak v občanskoprávní, tak trestněprávní rovině. Stěžovatelovo povšechné tvrzení tedy nemůže zvrátit dostatečně podložené závěry žalovaného, potažmo krajského soudu a nemůže ani odůvodnit přijatelnost kasační stížnosti.

[13] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že ekonomické důvody (stěžovatel hodlal v Evropské unii především získávat prostředky obživy pro svou rodinu) nejsou samy o sobě azylově relevantní (srov. např. rozsudky NSS ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65, či ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54) a nezakládají ani skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, tedy ani nárok na udělení doplňkové ochrany.

[14] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení krajského soudu, který se svým postupem nikterak neodchyluje od shora uvedené judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji shledal ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[15] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení tedy opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný sice měl ve věci úspěch, ze spisu však nevyplývá, že by mu v tomto řízení jakékoli náklady nad rámec běžné administrativní činnosti vznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

[16] Krajský soud usnesením ze dne 17. 7. 2023, č. j. 62 Az 24/2023-25, stěžovateli ustanovil zástupcem advokáta JUDr. Aleše Nytru. Ustanovenému zástupci přísluší za zastupování stěžovatele odměna a náhrada hotových výdajů (náklady nese stát). Ustanovený zástupce v řízení o kasační stížnosti učinil jeden úkon právní služby, a to písemné podání ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Ustanovenému zástupci stěžovatele za jeden úkon právní služby přísluší odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu]. K tomuto úkonu se též přiznává náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 300 Kč. Ustanovenému zástupci stěžovatele se tedy určuje odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti v zvýšená o DPH v celkové výši 4 114 Kč. Tuto částku mu Nejvyšší správní soud vyplatí do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 18. července 2024

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu